

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
Helyben hásho hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Áldékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 27.

A város karácsonyi ajándéka.

A villamos vasut ügyével megküldte a miniszter Nagyvárad városának a karácsonyi ajándékot, de biz ebben nincs nagy köszönet.

Az utóbbi hetek izgalmát lecsillapította ugyan némileg a közuti vasut alább közlendő kötelező nyilatkozata, a melyben az év végével reá nézve megszűnő szerződési kötelezettséget még egy félévre, vagyis 1900. év június végéig meghosszabbítja. Ezáltal még egy félévig biztosítva van a város részére a telek árában kikötött 126,000 frt, ámde a miniszter *nem hagyta jóvá* a szerződést, hanem egész sereg módosítást kíván.

A kormánynak ezen krisztkindlije pedig azt jelenti, hogy az újabb tárgyalások által huzódik az ügy, Nagyvárad városa legalább is egy fél évvel későbbben jut a telek árához és elveszti annak tetemes összegű kamatát.

A város a jövő év költségvetését csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta ugy összeállítani, hogy elkerülje a közköltő felemelését. És a költségvetésben már mint bevétel szerepel a 126,000 frt évi kamata.

Ha csak egy fél évre veszti is el a város ezen kamatokat, pedig kilátásunk van hosszabb időre, — a kamatok elmaradása rést üt a város háztartásán, mivel a 126,000 frt félévi kamata körülbelül 1% közköltőnek felel meg.

A miniszter leiratában olyan kiköté-

seket tesz, amelyek újabb, esetleg hosszabb tárgyalásokat igényelnek s azonkívül a tervek egy részének újabb átdolgozását vonja maga után.

Igy bizonyára nehézségeket fog okozni az a kérdés, hogy a gőzmozdonyu közuti vasutnak azon vonalait, amelyek nincsenek bevonva a tervezet szerint a villamos vasut hálózatába, szintén villamos üzemre rendeztesse-e be. Ilyenek a nagy-piacztéri vonal s a gyárakba vezető vonalak. Ez közelebről alig érdeklő a várost, de annál fontosabb a vasut-társaságra, amely csak alapos számítások és tanulmányok után határozhat, első sorban is afelett, hogy arányban áll-e az elérendő eredmény a vonalak átalakításának bizonyára tetemes költségeivel.

Ezeknek a kérdéseknek eldöntése huzamos időt vesz igénybe s ha a jövőben is olyan jóakarattal találkozunk a miniszternél, mint eddig, bizonyára belemegyünk az 1901. évbe is, mire megkezdhetik Nagyváradon a villamos vasut építését.

Igy vágta ketté a miniszter határozata a város számítását.

A színház építése folytán a volt Bazárszoros és Bémer-tér kövezésének rendezése a jövő évben elmaradhatlan; és ha később kerül a sor a villamos vasut építésére, az új kövezést összerontják.

A legfontosabb még a miniszter leiratában a fő-utczai vezeték kérdése.

Budapesten minden nagyobb utcából igyekeznek kiküszöbölni a felső villamos vezetéket. Forgalmi és közbiztonsági okokból tartják ezt fontosnak.

Nagyvárad Fő-utczája az igaz, hogy nem a budapesti sugárut, de azért a

város legforgalmasabb utcája s annyira szűk, hogy a mostani kocsiforgalom mellett is sokszor megtorlódik a közlekedés.

Ezek az okok vezették a várost, mikor kikötötte, hogy a legszűkebb, de legnagyobb forgalmu utvonalon, a közkörháztól a Szent László-térig a felső vezeték helyett a sokkal alkalmasabb, veszélytelen alsó vezeték alkalmazandó.

Ezt a kikötést a vállalkozók elfogadták, de most a miniszter nem hagyta jóvá; azzal indokolván meg, hogy az alsó vezeték nagyon drága s a mi disztelen Főutczánkon nincs is erre szükség. Félti egyuttal a várost, hogy a nagy befektetés folytán majd kevesebb részesedést élvez a villamos vasut jövedelméből.

Sajátságos dolognak tartjuk, hogy a miniszter védelmére kél a vállalat zsebének; mert a mit a város által élvezendő jövedelemről mond, azt nem vesszük komolyaknak. A szakértők ugyanis a város részesedését csak a jövő óhajának mondják s különben is nagyon megfontolandó, hogy némi, alig számbavehető részesedés felér-e azzal a sok kellemetlenséggel, amit a mi szűk Főutczánkon a felső villamos vezeték okozni fog.

Eltekintve mindezekről, a miniszter ezt a leiratot már rég leküldhette volna, mert nem találunk benne semmit, ami megmagyarázná az évi halogatást.

A városi tanács a szerződéssel együtt a miniszter leiratát ki fogja nyomtatni s a törvényhatósági tagok között szétosztatni. Valószínűleg a januári közgyűlésen kerül tárgyalásra.

A miniszter leirata a következő:

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Bartók fiu diplomája.

Irta: Mányiné Prigl Olga.

Soha nem ünnepeltek meg napot ugy Bartókék, mint mikor a fiók hazahozta azt a szépen kirajzolt kutyabőrt, a nemzetiszin selyemzsinóron függő nagy záros pecséttel, a minővel csak a nemzeti oklevelek, grófok, bárók czimeres levelei dicsekedhetnek. De meg is küzködtek érte valamennyien. Élére raktak minden krajczárt, a mi a házhoz került, megspórolták a temérdek vizgadijt a lányok ruháján, a kik meglehetősen kopotjan jártak, pedig még hozzá szépek se voltak szegénykék. Hanem még hozzá jók, nagyon jók voltak, az a szemüklől látszott, a szelid, szürke szemüklől.

— Istenem, — sóhajtotta Bartókné, hogy lefeküdt, s legnagyobb részét az örömtől, az izgalmától sehogyse tudott elaludni, — tán most már a lányokra is rákerül a sor, a szerencse, hisz megérdemlik nagyon. Többre fog telni ezután. A télen bálba visszük őket, kell hogy ismerkedjenek. Nem sokba kerül valami könnyű ruha, s aztán a Pali révén, no, hogy tánczos is fog akadni mindig. Mert praktikusnak kell lenni a mai világban, a nagyuri kisasszonyok sem átalják keríteni a tánczosokat.

Azon aludt el a szegény jó Bartókné, hogy mind a két lányát férjhez adta. Nem valami

fényes pártiknak, csakhogyan épen megélhettek gond nélkül, valahára . . . Takaros, gömbölyű menyecskék váltak belőlük, a szemük ragyogott s az a kedves apró gödör ott volt az állukon, mint neki hajdan.

Másnap alig győzött menekülni a Bartók Pali a temérdek csinosítástól, a mit a lányok műveltek vele, hogy a rendes, konvencionális viziteléseire indult. Még a kerítésen is utána néztek azok, s nagy összelelkezve mentek vissza a házba.

Jól elmúlt a dél, mire Pali hazakerült. El volt fáradva szegény, csak úgy lihegett belé, s a homlokáról törölgette az izzadságot. Pedig sok jó hirt hozott, itt is, ott is szívesen fogadták.

— Persze, — integetett rá az anyja s a lányok is, a kik a divánon körülültek.

— No mit szólnak Csáki Rollához? — kérdezte az egyik. Ugy-e hogy szépen fejlődött? Egyet vont a vállán a fiu.

— Pedig az épen hozzád illenek, koczkatatta meg az anyja. Roppant jó összeköttetései vannak az apjának, nagy urat csinálna belőled . . .

A két lány ábrándosan nézett ki az ablakon s arra gondoltak, micsoda boldogság lesz az, ha majd ők tenek szólíthatják Csáki Rollát! Ha a tulajdon kezeikkel simogathatják végig a sok szép selyem ruháját, nézegethetik a temérdek csipkés fehérneműjét. Dehogyan is irigykednének reá, a gondolatát is ellesnék.

Boldogan sugtak, bugtak össze, hogy később tényleg észrevettek Palin valami változást ha Rollát szóba hozták előtte. Szinte ráolvasták a néjjei, hogy csakugyan szerelmes legyen belé.

Találkozott vele sokszor, nagy házat vittek Csákiék, s Bartók hivatalos volt minden zsurjokra, estélyükre. Utóbb párszor ki is kocsikáztak együtt a lány fess kis jucker fogatán. Rolla kemény kis kezében erősen tartotta a gyeplőt, az arca rózsásra pirult a friss levegőtől s a férfi fejébe érezte szökni a vérét. Az ő arca is nekitűzött, s delejes zsisbongás futotta keresztül tagjait, hogy a leány karja, melyen megfeszült a világos selyembluz, véletlen a kabátjához dörzsölődött.

Vagy Rolla lesz a feleségem, vagy senki más, gondolta aztán magában mindig többször és mindig gyakrabban, míg utóbb egyenesen megmondta azt a leánynak. Nevetett ez előbb, aztán csak elkomolyodott hirtelen s mintha a szeme fátyolos lett volna:

— Nem bánom, — s oda adta a kezét Bartóknak.

Köröskörül figyelve hallgatott az ág, s az égen a lemenő nap rózsaszínre festette a bárány fellegeteket . . .

— Maga meg se gondolja, hogy milyen jó dolga lesz, — mondogatta Pali a menyasszonynak. A tenyerükön fogják hordozni, az anyám is, valamennyien. Maga lesz a királylány, tudja és semmivel sem fog törődni. Ugye hogy szeretni fogja őket, azért hogy ők olyan egyszerűek . . .

Magyar Királyi Belügyminiszter.

113461/III f. o. sz.

Nagyvárad város közönségének.

A város területén tervezett villamos közúti vasut céljaira szükséges városi közterületek használatba átengedése, valamint villamos erő átvitelt közvetítő mű létesítése iránt egyfelől a város közönsége, másrésztől a »nagyvárad-i gőzmozdonyu közúti vaspálya részvénytársaság« között kötött és 1899. évi január hó 12-én 3/312 sz. a. hozott közgyűlési határozattal elfogadott szerződések a kereskedelemügyi miniszter ural együttesen felülvizsgálatván, azokat ezuttal jelen alakjukban **jóváhagyhatónak nem találtam.**

Mert a tervezetet villamos közúti vasut létesítése iránt kötött szerződés iránt első sorban a kereskedelemügyi miniszter ur részéről következő észrevételek merültek fel:

1. A szerződés első §-ában foglalt kikötések értelmében a tervező részvénytársaság tulajdonát képező gőzmozdonyu vonalak közül csak a Kolozsvári-utcán a Templom-térről a m. kir. államvasutak várad-velencei állomásáig vezető vonal lenne villamos üzemre berendezendő, ellenben a többi vonalakról a szerződés nem tesz említést, miből következik, hogy ezen vonalrészek a fennálló engedélyokirat értelmében és annak tartamára, mint gőzüzemű vonalak tartatnának fenn. — E szerint az a kérdés tisztázva nem lévén, annak rendezése az engedélyezési tárgyalás feladatául marad, mely alkalommal tekintve, hogy az egy vállalat kezében egyesülő egységes nagyvárad-i városi vasut hálózaton két különböző üzemszerű alkalmazása nem előnyös és magára a városra nézve kedvezőbb a villamos üzem általánosítása, ennél fogva minden irányban megfontolást tárgyát kell hogy képezze a jelzett tárgyalás alkalmával az is, vajjon az új vasut vonalak létesítésével kapcsolatosan az eddig fennálló gőzüzemű vasut hálózat is ne alakítsák-e át villamos üzemre.

A 2. §. első sorában a »kormány« helyett a »kereskedelemügyi m. kir. Miniszter« megnevezés teendő. Ugyanezen szakasz első bekezdésének utolsó előtti sorában »csak akkor más« szavak helyébe felveendő: »csak akkor köthető terület használati szerződés más« stb. Az idegen pályákkal való csatlakozások, valamint egyes vonalrészek együttes használata iránt a vasut építésére és üzemeltetésére kiadandó engedélyokirat keretébe részletes és kimerítő intézkedések fogván felvétetni, a 2. §. utolsó bekezdése, mely a kérdést amugy is csak hézagosan szabályozza, mint felesleges és a terület használati szerződésbe nem való törlendő.

3) A 5. §-ban a »kormányhatóság« helyett a »kereskedelemügyi m. kir. Miniszter« megnevezés használandó.

4) A 6. §. így szövegezendő: »Vállalkozó

a villamos áramot a vasut építési és üzletberendezési feltételeiben meghatározandó mód-szerrel fogja előállítani.«

5) A 7 §. második bekezdése azon rendelkezés kivételével, mely a vezetéknek a város tulajdonát képező épületekre való felerősítési engedélyre vonatkozik — törlendő, mert oly építési részletes kikötéseket tartalmaz, melyek nem a terület használati szerződésbe, hanem a vasut építésére és üzemeltetésére kiadandó engedélyokirat kiegészítő részét képező építési és üzletberendezési feltételekbe valók, mely feltételek az engedélyezési tárgyaláson a város kiküldötteinek közbenjöttével fogván különben is megállapíthatni, módjában állandó a városnak azokat, amennyiben helyt állóknak találtnak, azon alkalommal, vagy méginkább a város utján felterjesztendő építési részlettervek véleményezése alkalmával érvényesíteni.

Ugyanezen szakasz utolsó előtti bekezdése a biharmegyei közpörházról a Szent-László-térig terjedő vonalszakaszon a felső vezeték alkalmazását kizárja. Ezen kombinált üzemszerű kikötése a vasut vállalatára nézve az adott viszonyok és forgalmi kilátások mellett igen nehezen elviselhető feltétel, mivel az első befektetési költségeket növeli jelentékeny módon és az üzemi kiadások szaporításán kívül az üzem egyszerűségét megbotyítja és gazdaságosságát csökkenti. De a felső vezetéknek ezen alig egy kilométer hosszú vonalszakaszon és különben is egy disztelen, egyszerű utvonalon való kizárása sem szépészeti, sem forgalom biztonsági szempontból egyáltalában nem indokolható. A város anyagi érdekét tekintve pedig egyenesen hátrányos, mert ez által a vállalat túlságos mérvben és indokolatlanul terhelhetvén, jövedelmezősége befolyásoltatik, aminek káros visszahatását viszont a város is megérzi a szerződés 46. §-ában részére kikötött jövedelmebeni részesedése alkalmából. Felhívom ennél fogva a város közönségét, hogy ezen kikötést újabb megfontolás tárgyává tegye és az ennek alapján hozandó határozatához képest a szerződés ezen határozományát módosítsa.

6. A 9. §. utolsó bekezdése, mely az építési és üzletberendezési feltételek keretébe tartozó megállapításokat tartalmaz, mint a terület használati szerződésbe nem való — törlendő lesz.

7. 12. §-ban a »bevezetése végett« szavak után »elrendeltetnek« szó irandó, a szakasz többi része pedig törlendő.

8. A 14. §-nak műszakilag különben is helytelen szövegezése felesleges, mert a sin visszavezetés tekintetében az építési és üzletberendezési feltételek fognak intézkedni.

9. A 15. §. második bekezdésének első pontja, mely az építési és üzletberendezési feltételek keretébe tartozó kikötéseket tartalmaz, mint a szerződésbe nem való — törlendő, egyébként pedig ezen szakaszban foglalt kiköté-

sekből a szerződő felek közt felmerülő nézeteltérésekre nézve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter döntése tartandó fenn.

10. A 16. §-ban alulról számított ötödik sorban a tényleges jogkörnek megfelelően »és ezek« szó helyett »mely szerződés« szavak irandók: miután a város csak mint szerződő fél lehet hivatva ellenőrzést gyakorolni.

11. A 17. §. szövege akként módosítandó, hogy az ott kikötött engedélyezés világosan csak a helyhatósági építési engedély megadását foglalja magában.

12. 20. § 3. bekezdése következőképpen módosítandó. »Oly helyeken, ahol a vasut építéskor már közburkolat (koczká, körösi, vagy terméskő) létezik, ott a sinek közti burkolatrész koczkakövekből a sinekre merőleges irányban való elhelyezéssel készítendő, a sineken kívül és azokhoz csatlakozóan koczkaközburkolat esetére egyegy sor koczkakő fektetendő.

A püspöksüveg alakú köveket, valamint az ujonnan létesítendő koczkakő burkolathoz szükséges koczkaköveket a vállalkozó maga szerzi be, első ízben, a további fentartáshoz azonban minden kőanyagot a város ad.

13. A 21. § második sorában minden félreértés kikerülése érdekében »tartama alatt« szavak után beszúrandók »a közúti forgalommal szemben« szavak.

14. A 23. § második bekezdésében a sinek kicserülésére nézve, minthogy ez az építési feltételek módosítását feltételezi, a kereskedelemügyi miniszter engedélyeinek előzetes kikérése kötetendő ki.

15. A 32. § után mint külön szakasz a következő veendő fel, »ugy a személy, mint az áru díjszabás érvényességéhez a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása szükséges, aki a város és a vállalkozó közt a díjszabások megállapításánál netán felmerülő eltérések tekintetében a Belügyminiszterrel egyetértőleg végérvényesen dönt«.

16. A 33. §-ból a »kikötetnek azonban« szavaktól kezdve a többi részt, mint az alábbiak értelmében felesleges és a szerződésbe nem tartozó — törlendő.

17. A 34. §. törlendő, mert a menetsebességek meghatározása nem a terület használati szerződésbe tartozik, hanem az a város közbenjöttével megtartandó műtanrendőri bejárásnak a feladata s különben is az alább tárgyalandó menetrend megállapításával szorosan összefügg.

18. A 35. § első bekezdésében a »figyelembe vételével« szavak után a következők irandók: »a műtanrendőri bejárás alkalmával a bizottság állapítja meg.« Ha később újabb megálló helyek létesítése vagy a régiek áthelyezése válnék szükségessé az csak a város egyetértésével és a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőséghez való bejelentés mellett történhetik.

Szinte idegesen mondta a leány:

— De hogy is tételezhet fel rólam mást . . .

Furcsa kis vonás ült a szája szögletébe, s szinte csunya volt egy pillanatra. Arra gondolt, hogy milyen furcsa is lesz az, ha majd ő az utcán végig fog sétálni a sógornőivel, a kopott Bartók lányokkal, s ha majd a szegény jó mama csupa spórolásból, a régi csikos abroszokat teríti fel az előkelő vendégeinek. Kaczagott, s e perczen szinte a vőlegénye is ügyetlennek tűnt fel előtte, s szívesen elcserélte volna Kádár Gazsival, a ki ugyan semmi, de az anyja született bárókisasszony, s csupa, de csupa uri vér . . .

— Mi baja magának? — kérdezte utóbb a vőlegénye, ki észre vette a leány arcán a változást.

— Semmi, — mondta a leány hidegen, s tényleg Kádár Gazsi felé fordult, a kit legyezni kezdett egy nagy pálmalevéllel.

Bartók érezte, hogy arcába fut a vér, de csak legyőzte a felindulását. Mosolyogni próbált, s a lány kezét czírogatta, azt a kis kemény férfias kezét, a melylyel olyan ügyesen tudta szorítani a gyeplőt, azokon a kettesbe rendezett koczikázásokon. Hanem azért nem jutott eszébe, hogy egy olyan erős kis kéz egyedül óhajtva tartani a gyeplőt ezután is mindenkor és mindenben, s hogy a szegény kis kopott sógornők,

a nagyon is jó édes mama, utban volnának a túlságos becézgetésükkel, igen . . . S négy asszony egy fészeken, huh!

Rolla időnként hangzatos mondásokat kezdett czítani a korlátlan szabadságról, emlegette az idegességét, s ékes példákkal hozakodott elő a családi perpatvarokat illetőleg.

A szegény Bartók csak hallgatott, hanem mind sürűbben kezdett fejébe szökni a vér. Sok álmatlan éjszaka következett ezután, s a fiu végre is határozott. Hisz Rolla már őt úgy sem szerette, talán Kádár Gazsit, talán senkit . . . S neki, ha választania kellett, egyéb kötelességei vannak. A szegény hugainak vásárolni a báli ruhákat. Mikor olyan hálások voltak azok, talán a kezét is megcsókolták. Pedig csak nekik köszönheti hogy most telik, az összekuporgatott krajczárjaiknak. Még ő tartozik hálával. S az öreg asszony is belenyugodott végre abba, hogy a házasságból semmi sem lett. Rá is ér még arra Pali, nagy szerencse lesz ő akármikor, s akárminek. Hanem bizony a lányokra itt volt a legszorgosabb idő. A fiatalabbikat el is jegyezte valami szerény hivatalnok, özvegy ember, a ki a leány szelid, szürke szeméből kiolvasta, hogy nagyon jó asszony válik belőle. Az idősebbik, a ki a legvékonyabb volt köztük, s a legdolgozóbb, — csak elment . . . Sirva öltöztették fel menyasszonyi ruhába. Még az eső is esett akkor,

az is siratta. Hanem csak kibújt a nap megint öröm is virradt rájuk. Apró, kövér anygalkákban gyönyörködhetett Bartókné, a kiknek az állán ott volt az a kis gödör, mint neki hajdan. De egy el is töltötte velük az időt, sokszor egy hétig, két hétig is oda volt náluk. Bartók Pali olyankor a fogadóba járt el kocztra. Lekönyökölt az asztalra s nézte a füstöt, mely szürkekék hullámokban hőmpölygött a plafonig. A cigány valami kesergő nótát huzott a sarok-emelvényen s Bartók önkénytelen gondolt valakire. Mikor körülöttük hallgatva figyelt az ág s az égen lemenő nap rózsaszínrre festette a bárányfelleget . . . Ha talán most elmenne, — mert hisz a Kádár Gazsi dolgából nem lett semmi sem . . . Fölhajtott egy-két pohár pezsgőt, ereiben lüktetni kezdett a vér, és sietve fordult ki a nagy utcára. Elnézegette a kirakatok tükörablaka mögött a temérdek égő-vörös geraniumot, annak csak egy szálából is megértene Rolla mindent, vagy talán várja is . . . Eh, majd máskor, — haladt odébb, mert hogy a szél kifujta fejéből a pezsgőt. A játékos boltba ment be, a hol nagy gyapjas barikát megvette a nénye kis fiának, a pogácsát pedig a még kisebbeknek, a ki úgy kiabál a Pali bácsijára, hogy: Ágá.

29. A 36. § utolsó bekezdése törölnöd és helyébe irandó: a fentiek és a 37 §-ban foglaltak figyelembe vételével a vállalat által kibocsátandó menetrend a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség jóváhagyásával a város és a vállalat között esetről-esetre fog megállapítani. Az ekként megállapított menetrend megváltoztatása esetén ugyanezen eljárás követendő, megjegyeztetvén, hogy amennyiben a menetrend a viszonyok változása folytán a közönség jogos igényeit nem elégíti ki, a vállalkozó köteles a város felhívására (30) harmincz nap alatt új menetrendet készíteni, mely szintén a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség helybenhagyását igényli. A főfelügyelőség határozata a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez felelbezhető, ki a felelbezés felett a belügyminiszterrel egyetértőleg határoz.

20. 36 §-nak ily értelemben történt szövegeztése folytán a 42, 43, 44 és 45 §-ok mint feleslegesek törölnödök.

21. A 39. §-ban a »kibocsátott hatósági rendeletek« szavak helyett az illetékes hatóságok által kibocsátott rendeletek szavak irandók.

22. A 39 §. mint nem szerződésbe, hanem az építési és üzletberendezési feltételekbe tartozó — törölnöd.

23. A 49-ik § bekezdésében »jogában állandó a város közönségének« szavak után »az üzleti jog illetve az engedély okirat reá való átruházásának a kereskedelemügyi m. kir. miniszter irtól való előzetes kikérése mellett« szavak pótlólag beszúrandók. Megjegyzem még, hogy a becslési ár megállapításának módozatai pótlólag tüzetesen megállapítandók.

24. Az 59 §. első bekezdésében a »város azt« szavak után beszúrandó: »a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek előzetesen kikérendő engedélyével« szavak, a második bekezdésben pedig a tartozékait szó után a »kereskedelelemügyi miniszter engedélyének kieszközlése után« szavak teendők.

25. A 60. § első bekezdése »megszüntetheti« szó után még a következőkkel egészítendők ki: »és e célból az engedély megvonását hozhatja a kereskedelemügyi m. miniszternél javaslatba.«

26. A 61 §. első bekezdésének 3-ik sorában »és a város« szavak után »a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyével és« szavak pótlólag még beszúrandók.

27. A szerződés 64. §-a törölnöd »mert a vasut építésére és üzletre kiadandó engedély okirat szabványos határozatai értelmében a pénzbeszerzés és egyáltalában a czimletek kibocsátása módozatainak megállapítása a kereskedelemügyi és pénzügyi m. kir. Miniszternek együttes hatáskörébe tartozik. Törölnöd ez a szakasz a jelzett elvi okokon kívül a jelen esetben azért is, mert a szerződés a megváltás módozatait olyképp szabályozza, hogy ez a kérdés az alaptörvénytől teljesen független. II. A villamos erő átvitel berendezése iránt kötött szerződésre nézve ugyancsak a kereskedelemügyi Miniszter ur szakvéleménye alapján következő megjegyzéseim vannak:

1. Ezen szerződés 2. §-a 5-ik bekezdésének azon megállapítását, hogy a vállalkozó a vasuti és munkaátviteli áramot ugyanazon vezetéken szállíthatja — jóváhagyhatónak nem tartom. Aggályos ezen elrendezés vasutüzemi szempontból, mert a kétféle áramszolgáltatásnak a jelzett módon való összeköttetés nagyban szaporítja az üzemzavarok esélyeit, de hátrányos volna ezen megoldás a magánfogyasztók érdekeire is. Ugyanis a vasuti vezetékhálózatban a motorkocsi folyton változó elhelyezése következtében a feszültség esések értéke sem marad állandó, hanem meglehetősen nagy határok között (0-tól 50 voltig) ingadozik a visszavezetés jósága is az idők folyamán alatt csökken, ezen két körülmény együttes befolyása tehát lehetetlenné tenné azt, hogy stacionár-motor-üzemek, melyeknél állandó feszültség rendszeren főkövetelménynek tekintendő, ezen vezetékbe tápláltassanak. Ezenkívül a vasutüzemben előállható esetleges túlterhelések káros hatásainak meggátlása végett a központi áramfejlesztő telep kapcsoló tábláján önműködő biztonsági áramkikapcsolók is alkalmaztatván, minden előzetes árammegszakítás, bármily rövid

ideig is tartson, a magánfogyasztók részére való áramszolgáltatást kellemetlen és káros módon megzavarná.

Mindezeknél fogva a vasuti és munkaátviteli vezetékkel teljesen külön választandók lesznek.

2. A szerződés 6. §-ából kivehetőleg a munkaátvitelre is a vasuti üzemnél használt feszültség alkalmazása tervezetlik. Ám de a gyakorlatban munkaátvitelre rendszerint más üzem feszültséggel működő motorok használatnak, mint a vasuti üzemnél minélfogva vagy külön szerkezetű motorok lesznek használandók, vagy a feszültség letransformálandó, vagy pedig ellenállásuk beiktatása által a kívánt nagyságra redukálándó lesz.

Mind a három mód költséggel jár és valószínű, hogy ezen költség az áramnak 100 m. óránként 2 kiban megállapított árát (14. §.) tetemesen drágítani fogja, kivéve ha a Watt órák oly módon fognak mérteni, hogy a reductió folytán veszendőbe menő energia nem vétetik számba.

3) A 12. §. 2. pontja második bekezdésében foglaltak és a 4-ik §. első bekezdése közt ellenmondás van. Míg ugyanis a 4-ik §. szerint a vezeték hálózat kiterjesztendő, ha 100 méterenként 36 Watt biztosítatik évi 1000 órán át, addig az előbbi pont szerint csakis 500 Watt biztosítása követeltetik.

4) A 37. §. 4-ik sorában az »átengedett területen« szavak után beszúrandó »a jelen szerződés alapján«.

5) A 33. §. első bekezdése a szabatoság érdekében így szövegezendő: »A városnak jogában áll, hogy az előbbi szakaszban felsorolt létesítményeket és azok tartozékait a szerződési idő lejártá előtt is és pedig a közuti villamos vasut szerződésében körülírt és meghatározott években a vasutal együtt megváltassa és a szerződést megszüntesse«. A szóban forgó szakaszról ugyanis a központi áramfejlesztő telep megváltására vonatkozó általános kikötés törölnöd volt, mert a 2-ik §. utolsó előtti bekezdésében az mondatván ki, hogy az erő átvitelre szükséges áramot vállalkozó a vasut központi áramfejlesztő telepén fejleszthet, a munkaátvitel céljaira külön áramfejlesztő telepének összes kérdéseire pedig már a vasut terület használati szerződésében letárgyaltattak. Felhívom ennélfogva a város közönségét, hogy a szóban forgó szerződéseket a fentebb jelzett észrevételek figyelembe vételével átdolgozván, az ekkép módosított szerződéseket hozzám annak idején terjessze be. Miről a város közönségét folyó évi január hó 31-én 593. sz. a. kelt felterjesztése kapcsán a csatolmányok visszazárása mellett további szabályszerű intézkedés végett értesitem.

Budapest, 1899. évi december hó 24-én.

Szél s. k.

A megnyugtató távirat.

Dr. Bulyovszky József polgármester a villamos ügyben Budapest a vállalkozó közuti vasut, illetve Forgalmi részvénytársaságnál is eljár.

Alig érkezett haza, a következő megnyugtató táviratot kapta, a mely szerint a vállalkozó társaság kötelezettségét a jövő év közepéig meghosszabbítja.

Nagyságos

Dr. Bulyovszky József polgármester urnak
Nagyvárad.

Tegnap reggeli látogatása alkalmával értesülvén arról, hogy a város köreibe bizonyos nyugtalanságot keltett az a körülmény, hogy a közuti vasut kötelezettsége december hó végével megszűnik, szóbeli megbeszélésünk kapcsán most már igazgatósági határozatból is ismételtelen megnyugtathatom polgármester urat az iránt, hogy a szerződés 36. §-ában körülírt kötelezettségünket fentartjuk továbbra is jövő évi június hó 30-ig és megfelelő írásbeli nyilatkozatunk 28-ig beadatik.

Urban s. k.

A kötelező nyilatkozat.

A fenti táviratban említett írásbeli kötelező nyilatkozat szövege a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Dr. Bulyovszky József polgármester ur folyó hó 22-én Urbán Adolf, igazgatóságunk tagjához azt a felhívást intézte, hogy miután a villamos vasuti szerződés miniszteri helybenhagyása mindedig meg nem érkezett és a szerződés szerint ha az f. hó végeig helyben nem hagyatnék, mi kötelezettségünk alól fel szabadulnánk és ez a város anyagi érdekeit nagyon sérelmezné: nyilatkoztassuk ki, hogy a szerződés 56. §-ában kitett határidőt meghosszabbítjuk.

Igazgatóságunk nevezett tagja a polgármester urat szóval rögtön megnyugtatta, de hogy vállalatunk írásbeli kijelentést tehessen, az ügyet azonnal igazgatóságunk elé terjesztette.

És ennélfogva van szerencsénk jelenteni, hogy igazgatóságunk még tegnap tartott értekezletében azt határozta, hogy bár a helybenhagyás késedelmé vállalatunkra nézve is nagyon káros és így azt a gazdasági viszonyok súlyosbodása folytán gáncs nem érhetné, ha a reá nézve most különösen súlyos kötelezettségek terhe alól menekülni igyekeznék: a polgármester ur felhívásának készséggel tesz eleget, mert eltekintve attól, hogy vállalatunk soha sem gondolt arra, hogy a várossal szemközt vállalt kötelezettsége alól valamiképpen szabaduljon, a pénzügyi viszonyok rosszabbodása folytán éppenséggel kettős kötelezettségének tartja kijelenteni, hogy a szerződésben megállapított határidő esetleges elmulása miatt a várost a 126.000 forint elvesztésének veszélye nem fenyegeti. És ez okból kötelezően kijelentjük, hogy a villamos vasut tárgyában kötött szerződés 56. §-ában megállapított határidőt 1900. év június hó 30-ik napjáig meghosszabbítjuk.

Midőn hisszük, hogy a várost ezen kijelentésünkkel megnyugtattuk, bátrak vagyunk annak a reményünknek kifejezést adni, hogy előforduló alkalommal a tekintetes törvényhatósági bizottság oly kérdésekben, melyek a vasut kiépítését reánk nézve a város károsodása nélkül gazdaságosabbá tennék, velünk szemben is méltányosságot fog tanusítani.

Budapest, 1899. december hó 23-án

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad gőzmozdonyu közuti vaspálya
részvénytársaság

Berkovics s. k.

Urbán s. k.

A szegények karácsonya.

Karácsony estéjén minden háznál szokatlan nagy fényesség vala.

A ki az utcán járkált ez estén, pedig kevesen jártak akkor az utcán, az ablakfüggönyökön keresztül is láthatott apró kis homályos fényességű libegő lángokat, mint a hogy a csillagos ég látszik ködös éjszakákon. Az apró kis fényességek körül sötét alakocskák forgolódtak, hangos nevetésük öröme az utcára is hallatszott. Nagyvárad társadalmi adakozás útján megszerezte azoknak is az örömet, kiknek különben erre nem lehetett semmi kilátásuk, mert erre a célra nincsen előirányozva az évi költségvetésben semmi és semmi alap sincs erre nézve. Az emberi szív azonban megtalálja a módot erre költségelőirányzat és alap nélkül is.

A Biharmegyei négyelet Erzsébet leányárvaházában vasárnap délután tartott meg

a karácsonyfa ünnepély, melyen jelen voltak özv. br. Gerliczy Félixné elnöknő, Sokollné Wildburg Sylvie bárónő, özv. Grünwald Henrikné alelnöknők és még többen a nőegylet tagjai közül gyönyörködtek a lélekemelő látványban. A terem közepén volt fölállítva az impozáns karácsonyfa, melynek ágai görnyedtek a sok ráaggatott csecse-becsétől. A gyermekekhez özv. br. Gerliczy Félixné elnöknő intézett buzdító beszédet, majd ezután szétoztatták az ajándékokat s a gyermekek örömben usztak a boldogságtól.

A városi árvaházban az intézetben történt ragályos betegség miatt egész csöndesen ment végbe a karácsonyfa ünnepély, melyre adakoztak a következők:

Br. Königswarter Herman ur 20 frt. »Kerekasztal« társaság 10 frt. Kiss Dávid ur 5 frt. Gáll László ur 2 frt., Steinsreiber ur 1 frt., N. N. urnő 2 vég barket, Fábry testvérek 1 drb trikó ruha, 12 drb creton kötőknek, 12 drb zsebkendő, 7 drb játék tárgyak, Frölich János ur 2 kiló kolbász és 1 borsajt, Sal Ferenczné urnő dió és szilvaiz, dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök ur 10 drb nyul, Lévy Zsigmond ur 12 koszoru füge, Szabó József ur 25 drb narancs, Bulyovszky Józsefné urnő karácsonyfa dísz, Wurst József czég, Erdődi H. ur, Kádár János, Kiss Károly, Tóth Zsigmond, Beczkay Lajos, Friedl és Jörös ur karácsonyfa díszeket, Láng Józsefur írószerek, Bilinszky Péterné urnő karácsonyfadísz, ifj. Popper József ur 200 drb rajz irka, Mezey Vilma urnő 40 drb narancs és mézeskalács, br. Gerliczy Félixné urnő 18 drb kalács, dr. Grósz Albertné urnő 20 drb jekváros killi, N. N. ur 3 frt.

A biharmegyei kórházban dr. Fráter Imréné urhölgy buzgólkodott azon, hogy a betegek részesülhessenek a karácsonyfa örömeiben s a jóságos szívű urhölgy iparkodásának meg is lett a szép eredménye. A nagy karácsonyfát szobáról-szobára vitték a betegekhez s ellátták őket mindenféle süteményekkel s édességekkel.

A fozházban a fozházörök gyermekei számára szintén állítottak föl karácsonyfát.

A nagyváradi-velencei róm. kath. elemi fiu- és leányiskola tanulóinak karácsonyi ünnepélye az irgalmas nénék egyik tantermében a szülők és nagy közönség jelenlétében délután fél 4 órakor folyt le.

A dusan megrakott és kivilágított karácsonyfa mellett a leányiskola tanulói szebbnél-szebb alkalmi verseket, párbeszédet szavaltak és énekeltek, míg a fiu-iskola tanulói sikerült »Pásztor játék«-ot adtak elő, melyhez a csinos kis szűrőket Balogh Mihály szürszabó kölcsönözte. A karácsonyfa ünnepélyt Gabriely Lajos v.-velencei plébános rekészette be szép beszéddel, buzdítva a tanulókat Jézuska iránt való igaz szeretetre és jó magaviseletre. Csizmák és kész ruhaneműek osztattak ki, így meleg téli ruhát kapott: a leányiskolánál 67, a fiu-iskolánál 75 tanuló, csizmát, illetve cipőt kapott: a leányiskolánál 15, a fiuiskolánál 15 tanuló, 24 leányka pedig meleg téli kendőt kapott, melynek adhatását dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök bőkezű adománya tette lehetővé. A karácsonyfa felszereléséhez és a szegény gyermekek felruházásához hozzájárultak: Kunz Gusztáv, Czillér Imre, Janky utóda: Kiss Károly és Lengyel Imre urak helybeli kereskedők, akiknek ez uton is hálás köszönetet mond az igazgatóság.

Főuri család jótékonyága. A Sarkadért több mint 100.000 frtot áldozott megboldogult id. gr. Almássy Kálmán nyomdokait követve, özv. gróf Almássy Kálmáné, Almássy Dénesné és Cziráky Jánosné grófnék ez évben is arra használták fel a szeretet ünnepét, hogy a sarkadi s kétegyházi uradalmakban levő szegényekkel az ezen családban hagyományos jótékonytétet éreztessék. Özv. gróf Almássy Kálmáné 366 gyermeket látott el téli ruhával s ezen gyermekek között fényes ünnepélyi szebbnél-szebb ajándékokat osztott ki, Almássy

Dénesné az uradalmi összes iskolában levő tanköteleseket s gróf Cziráky Jánosné a sarkadi róm. kath. iskolába járó összes tanköteleseket látta el tankönyvekkel s utóbbi még ajándékokkal is, hogy a szegényeknek is módjában álljon érezni azt a vallásos érzületet növelő örömet, mit a Megváltó születése mindazokra eláraszt, kikről a kis Jézuska el nem felejtkezik.

A legényegylet karácsonya. Az apróság a gyermekek várva várt ünnepe a karácsony, a nagyok pedig áldozat árán is örömteljesé teszik ezt a napot a kicsinyek számára, kiknek örömeiben feltalálják a magukét is. Így gondolkozott a kath. legényegylet is, mikor elhatározta, hogy karácsony fátállít s tiz jó magaviseletű, szegény iparos tanoncot megjutalmaz ezen estén. Az egész ünnepély fesztelenül családi jellegűen telt el.

D. u. 5 órakor Pálffy igazgató a rendes óra helyett egy képben az első karácsonyt állítja markáns vonásokban a tagok elé, rövid alluzióval a készülő egyleti karácsonyra azon vezér eszme szerint, hogy az igaz szeretet nyomorban született és szívünket hatalmába ejtve ismét a nyomorhoz tér vissza.

Ez után Szolnok titkár a rendes törvény magyarázat helyett egy remek szavallattal lepte meg a tagokat, oly igaz mély hatást keltve művészi előadásával, mely egy csapásra meghódította a tagokat, a januártól kezdődő önképzési órák hallgatóiul.

Hét órakor kigyultak a karácsonyfa gyertyái s tiz pakból mosolygott elő a sok narancs, füge, diós patkó s a jó ízű kriszkindli között egy-egy ezüst forint. Az egylet igazgatója rövid egy pár szóban megemlítette, hogy az egylet tagjai előtt kedvesek azok, kik az iparnak legnehezebb részén haladnak, az iparos tanoncok s anyagi erejéhez képest, mintegy kezdetül ki is akarja mutatni ezt a szeretetét, különösen azok iránt, kik mesterükkel s a segédekkel szemben tisztességtudóan a munkában pedig serényen és tanulni szerető módon viselték magukat. Mivel pedig ilyen hál' Istennek sok van, egyelőre azokat hívja ezek közül magához az egylet, kik árvák, vagy ezekhez hasonlóan segélyre méltók.

A rövid beszéd után a házgondnok kedves apró gyermekei szavaltak és énekeltek a zárdában tanult karácsonyi dolgokat, mi egészen családias jelleget adott a kis ünnepségnek.

Ezután megkapta kriszkindijét a tiz jóra való fiu, melyben pénz azért volt, mert ők könnyebben szerzik meg azt, amire szükségük van. Az ünnepség után meghívta az egylet a tanoncokat, kik a legényekkel együtt töltötték a szent estét.

Előfizetési felhívás.

Néhány nap múlva második lustrumát, VI. évfolyamát kezdi meg a »Tiszántul«.

Öt esztendő küzdelmes munkájára s e kitartó munkában nem egy sikerre tekinthet már vissza lapunk.

E hosszú idő alatt nem hajhásztunk zajos politikai sikereket, hanem szorgalmasan igyekeztünk erősíteni a keresztény szellemű és hazafias irányu közvéleményt, ápolni a szemlátomást erősödő hitéletet, védeni a magyar föld és magyar ipar érdekeit, terjeszteni az agrár-eszméket, erősíteni és szervezni az egészséges társadalmi és egyleti mozgalmakat. Önzetlenül állottunk mindenkor az igazi közérdek szol-

gálatában, ez vezetett bennünket akkor is, mikor szavunkat visszaélések ellen kellett felemelnünk.

Törekedtünk arra, hogy gyorsan és hűségesen referáljunk mindenről, bárhol történjék is, mi olvasóinkat érdekelheti, de óvakodtunk attól, hogy magán- vagy családi ügyeket hurczoljunk olvasóink elé.

Gondunk volt a kiváló művészeti és irodalmi események ismertetésére s a jó irányu szépirodalom ápolására.

A közönség megszerette s felkarolta lapunkat. Hálásak vagyunk érte, de hogy az új évben kettőzött buzgalommal s hatványozott eredménynyel működhessünk régi programunk megvalósításán, bizalommal kérjük a t. közönség határozó pártfogását.

Lapunk egyike az ország legolcsóbb napilapjainak.

Előfizetési áraink u. i. a következők:

Helyben kiadónál átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 8 frt 50.

Vidékre postán küldve:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A »TISZÁNTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Decz. 30. Diszlakoma Tassy Pál főügyész tiszteletére.
Jan. 2. Versenyfolytatás a színház világitásának ügyében a városháza nagytermében d. e. 10 órakor.
Jan. 8. A nőegylet tea-estélye.
Jan. 7. 48-as Népkör táncestélye.
Jan. 18. Jogász-bál.
Febr. 27. A jogakadémiai polgárok táncestélye.

* A szentév megnyitása. Karácsonyi szombatján a bibornokok, a diplomáciai kar s a római főnemesség jelenlétében nyitotta meg a szent évet a XIII. Leó pápa ő szentsége. A pápa a Sixtus-kápolnában kitett Szentség előtt mondott rövid ima után a Veni Creator Spiritust intonálta, azután hordszéken a szent kapuhoz vitette magát, melyre a püspöki kar által adományozott arany kalápcscsal háromszor ütött, mire a már kivágott falazat leomlott. A szent kapun át elsőnek ő Szentsége lépett a templomba, követték őt a bibornokok és szerzetes rendek főnökei, a vallásos társulatok, a külföldi hatalmak képviselői és a svájci testőrök. A jubileumi énekek eléneklése után a pápa áldást és teljes bucsut hirdetett a sok ezerre menő tömegnek, mely a templomot és az előtte levő csarnok-teret szinig megtöltötte. A szent kapunál a jubileum évén átal a szerzetesek fognak őrt állani. Róma város az ünnep alkalmából fel volt lobogóva. Az ünnepség minden zavar nélkül, ájtatos csendben folyt le.

* **Búcsú P.-Sz.-Mártonban.** Fialatos buzgósággal lekipásztorkodik *Leocsés* János prem. rendi kanonok P.-Sz.-Mártonban a rend ősi prépostsága plebániájában. Búcsuját pedig (István martyr) a legnagyobb díszelgyekszik megtartani. Kedden d. e. 10 órakor *Kucsovsky* Lajos kanonok énekes nagy misét tartott, evangelium után pedig *Pálffy* Béla hitoktató tartotta a sz. beszédet. A búcsun megjelent az egész környék intelligenciája, majd hogy kicsi nem volt a vendégszerető plebánia a megjelent vendégek befogadására. Ebéd alatt *Kucsovsky* Lajos kanonok felelt a szives házi gazda tószájára, igen melegen emlékezve meg a barátságáról, mely őt a plebánoshoz fűzi s a tapasztalt rend és ájtatosságról, mint a lekipásztori gondosság szép jeleiről, *Csiphés* százados mondott még szellemes pohárköszöntőt. A vendégek késő délután oszlottak széjjel.

* **Bizottsági ülés.** A temetőkre felügyelő bizottság december hó 29-én délután 3 órakor ülést tart.

* **A bazár építése.** Pekanovits Imre törvényhatósági tag újabb beadványt intézett a városhoz az iránt, hogy a Bazár épületet már most olyan magasra építsék, hogy ha 10 év múlva a város veszi át a bérlet kezelését, kávéház és vendéglőnek legyen használható. Kiadták a kérdést a főmérnöknek.

* **Eljegyzés.** Karácsony estéjén városunk előkelő köreinek egyik általánosan tisztelt tagját *Járosy* Margitot, *Járosy* Károly tábla bíró bájos s nagymiveltsgü leányát eljegyezte *Pethes* Lajos miniszteri számtiszt.

* **Lakoma az új főügyész tiszteletére.** A nagyváradi kir. törvényszék bírói és tisztviselői kara elnökének, *Tassy* Pál drnak, nagyváradi kir. főügyészé törént kinevezése alkalmából, mint már jeleztük, december hó 30. napján (szombaton) a nagyváradi kereskedelmi csarnok dísztermében társas vacsorát rendez. Kezdeté 8 órakor. Résztvételi jegy ára 6 korona. A részvételi jegyek folyó évi december hó 25. napjáig bezárólag a kir. törvényszéknél (*Ponorán* Lukács irodaigazgatónál) és a Bihar megyei nemzeti kaszinóban (*Zámbery* László gondnoknál) válthatók ki. A rendezőség élén Jelentsik István, kir. ítélőtáblai bíró kir. törvényszéki elnökhelyettes áll. A társas vacsorára a meghívók már mind szét lettek küldve. A rendező bizottság ez uton felkéri mindazokat, akik a társasvacsorára tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy ez iránt *Ponorán* Lukács kir. törvényszéki irodaigazgatóhoz fordulni sziveskedjenek.

* **Bontják a régi telephon vezetéseket.** Alig pár napja, hogy az új telephont átadták a forgalomnak már is megkezdtek a régi dísztelen vezetéseket lebontását. A bontást nagy erővel végzik, úgy hogy rövid idő alatt elkészülnek a bontásokkal.

* **A városligeti jégről.** Az ünnepek alatt állandóan nagy közönség volt a városligeti jegen. Különösen a délutáni órákban egészen megtelt korcsolyázókkal a városliget pompás, tükörsima jege. De ez nem csoda, hiszen *Rátkay* bácsi mindent elkövet, hogy a korcsolya kedvelőknek pompás jeget létesíthessen s ez sikerül is neki. A jegen állandóan majdnem minden nap ott vannak:

Beöthy Lászlóné, Balázsházy nővérek, Márkus Lászlóné, Miskolczy Barnáné, Miskolczy nővérek, Kourád Margit, Csapó Lenke, Ritoók Margit, Szokoly Vildburg brné, Tassy Pálné, Tassy Dalma, Lausch századosné, Száhlender Margit, Jelentsik nővérek, Steiner Árminné, Steiner Cornél, Tóth Elsa, Faust Mariann, Gyöngyösy Erzs, Makay Katinka, Wertheimstein nővérek, Burger Mina, Járossy Margit, Graud Vilma, Mariensku Délia, Perné Nárzis, Hödl Románe, Czeglédy Stefi, Leipnik Rózsika, Léhner Alajosné, Ternyei Antalné, Mihelfi Lajosné, Svartz Bertalané, Ficzek Margit, Bárczy Rózsika, Vuics Margit, Géczy Irén, Lázár Ilonka, Kurländer Margit, özv. Kurländerné, Juricskay Olga, Szél Jusztin, Klein nővérek,

May Sándorné, Friedman Erzs, dr. Gyémánt Jenőné, Várad Manóné, Veisz Fanni, Veiszlovics Lajosné, Veiszlovics Ilonka, özv. Tóth Józsefné, Tóth Elza, ifj. Kohn Sámuelné, Polgár Gyuláné, Koliner Irén, Leipnikné, Fenyvessyné, Lausch Adélka, Julier Margit, Szondi Vilmosné, Szondi Erzs, Kohn Ilonka, Deutsch Margit, Berger Vilma, Élő Valéria, Mihelfi Rózsika, Löbl Edéné, Stern Mártonné, Moskovits Józsefné, Feilerné, Mitteleier Edéné, Mitteleier Jolán, Ungvári Irén, Politovszki nővérek, Áron nővérek, dr. Erényi Jenőné, Fleischerné, Fleischer Aranka, Arányi Vilmosné, Barts Juliska és még számosan. Ebből a névsorból is látható, hogy mily mozgalmas élet van napoként a pompás jegen.

* **Vörheny a városi árvaházban.** A városi árvaházban az árva gyermekek közt kiütött a vörheny, mely miatt a szokásos karácsonyünnepélyt nem is tarthatták meg a szokott ünnepélyességgel. A vörheny eleinte csak egy gyermekben jelentkezett, a kit azonnal elszállították a járványkórházba. Később újra jelentkezett a ragály egy gyermekben, azóta azonban szűnhet.

* **A vízműtelep átvétele.** A városi vízzelvezetési bizottság a vízműtelep végleges átvétele tárgyában tegnap délután a városház kistanácsstermében ülést tartott. Az ülésen Bordé Ferenc tanácsos elnökele alatt jelen voltak: Bulyovszky József dr. polgármester, Bozóky Béla főmérnök, Berkovits Ferencz dr., Busch Dávid főmérnök, Baróthy Ákos dr. főorvos, Farkas Kálmán műszaki tanácsos, Mezey Mihály, Száhlender Károly, Rimler Károly főkapitány és Lovas Zsigmond mérnök.

Elnök előterjesztésére elhatározta a bizottság, hogy a vízmű átvételét a mai és következő napokon fogja eszközölni és pedig az első napon a gépek próbáját, második napon a hálózat és tüzesapok megvizsgálását, a harmadik napon pedig az esetleg szükségesnek mutatkozó intézkedéseket.

Ezután felolvassák Farkas Kálmán műszaki tanácsos véleményét a vízműtelepnek, közel jövőben leendő kibővítésére vonatkozólag.

A bizottság erre vonatkozólag, Berkevit Ferencz dr. és Busch Dávid főmérnök hozzájárulása után részben magáévá tévé a véleményét elhatározta, hogy a vízzelvezeték az elkészített tervezetek szerint 7000 forint keretén belül kibővít és ez irányban javastatot terjeszt a tanács elé.

Az ülés ezzel véget ért.

* **Ujévi üdvözetek megváltása.** A Gyermekbarát Egylet felhívja a közönséget, hogy a költséges ujévi üdvözlő kártyák küldése helyett adakozzanak az egylet céljaira s az ujévi üdvözetek megváltása czimén küldött összegeket az egylet hirlapilag nyugtázní fogja.

* **Végrehajtói kinevezések.** Az igazságügyminiszter *Magyar* Istvánt a nagyszalontai, *Jony* Lajost a székelyhídi s *Dragovits* Kálmánt a berettyó-ujfalusi járásbírói sághoz végrehajtókká kinevezte.

* **A nagyváradi román jogászok és a Jancu-szobor.** Csaknem egy hónapja már annak az ismeretes esetnek, hogy *Lázár* Árpád gróf, kir. alügyész a gyulafehérvári törvényszék tárgyalási termében Jancu Ábrahámot »haramia vezér»-nek nevezte s a »Tribuna« azóta a legszenzácziósabb közleményekkel telt lap: ökölnagyságu betűkkel nyomtatott czimek, melyek mindegyikében ott látható a »Protestul« (Tiltakozás) feltűnően hirdetik, hogy a Tribuna újra protestál *Lázár* gróf kijelentése ellen. Érdekes végig nézni a tiltakozó testületek (?) során: mindenesetre első hely a Tribunát illeti; őt követik: a kolozsvári, bukaresti, csernoviczi, müncheni és gráci egyetemi román hallgatók. Nem tűnik-e fel olvasóinknak valami? De igen! Az, hogy a névsorból a nagyváradi jogakadémia román hallgatói (illetőleg azoknak egy része) hiányzanak. E tüneményeszerű eset keltette örö-

münket azonban teljesen megsemmisítette a Tribuna utolsó száma (275), melyben, mint fentebb mondottuk, ökölnagyságu betűkkel ott ragyogott a hagyományos »Protestul« szó; mi követte ezt? Olvasóink itt veszik hü fordításban:

A nagyváradi ifjuság tiltakozása.

Szívünk mélyében megilletődve emeljük fel ünnepélyes tiltakozásunk szavát azon méltatlan atak ellen, mely legkedveltebb nemzeti hőszünk ellen irányult.

Tiltakozunk tekintet nélkül mindenki hallatára az »avans«-szomjas ügyész lealázó szavai ellen.

Janku Ábrahám élt, él és élni fog mindig sziveinkben, mint az igaz román eszményi típusa, kinek szive nemzet és nyelvért hevül Nagyvárad, 1899. december 22.

Az ifjuság nevében: *Jacob* József, *Obadeanu* Pál, *Sceopul* József János, *Feieru* (a magyar *Fehér*) Jenő, *Marsieu* Jusztin, *Botiocu* Elek, *Silaghi* (a magyar *Szilágyi*) Agoston, *Cimponeriu* György, *Bulzan* Péter, *Cismas* (Osizmás) *Tarau* József, *Stoina* Péter, *Cretiu* Viktor, *Hubian* Miklós, *Muntean* Sándor és *Bulzan* János.

Ime a kérdéses cikk és díszes névsor! Az egészhez nekünk ezután nem sok szavunk van; csak a helybeli jogakadémia hazafias érzelmű tanári karának a figyelmét azon tényre hívjuk fel, miszerint fent elsorolt román ajku hallgatók, kik mint e hon szülöttei, e hon polgárai is akarnak lenni, követendő például azon férfit állították fel maguknak, ki a magyar hazának kétségtelen áruója volt.

* **Szengáz mérgezés.** Egy baka esett áldozatul vasárnap délelőtt szengáz mérgezésnek a honvéd-hadapród iskolában. Az iskolában befagyott egy vízzelvezetési cső s hogy a jeget felolvasszák, egy serpenyőben szent tettek a csőre. Később bement a szobába egy baka, *Kátsa* Ábrahám, hogy a tüzet megigazítsa, azonban az ott keletkezett szengáztól rosszul lett s mire segítségére mentek meghalt. Később egy másik katona ment be, majd egy harmadik s ez a kettő is rosszul lett, de ezeket megmentették. A meghalt közkatont beszállították a katonai kórházba, hol felboncolták.

* **Díszes esküvő.** A nagyváradi hűgyvilág egyik rokonszenves tagját, a kiváló zenei képzettségű és igen szellemes *Goszler* Irmát vezette karácsony másodnapján d. e. 11 órakor oltár elé *Patzkó* Aladár megyei hivatalnok. Az olasz-i plebánia templomban. A templomot az előkelő közönség zsufolásig megtöltötte és gyönyörködött a kizárólag erre az alkalomra előadott megható »Ave Máriában«, melyet a székesegyházi énekkar adott elő szép összhangban. A házassági aktusnál mint tanu szerepeltek: *Pozsonyi* László kir. gépészmérnök és *Horváth* Géz rendőrbiztos. *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plebános az ifju párhoz szép beszédet intézett.

* **Tudnivalók a városi telefonról.** A nagyváradi állami közhasználatu városi távbeszélő hálózat átalakítási munkálatai befejezést nyervén, a Kossuth-utcai távbeszélő központ az Uri-utcai postaépületbe helyeztetett át. A hálózat használatára nézve a következők tartandók szem előtt. Mindenkinek — ki közérkölcsei szempontból kifogás alá nem esik — jogában áll távbeszélő állomást bérelni; ha az előirt kötelező nyilatkozat aláírása által a díjaknak legalább egy éven át való fizetésére magát kötelezi. Előfizetési díj magányosoknak évi 60 frt, hivataloknak 30 frt., vendéglők, társasköröknek évi 90 frt. Ha az állomás a vámvonalon kívül esik, az ezen kívül eső vonalrészt kilométerenként és havonként még 1—1 forint fizetendő. Az ilyen állomások után a kötelezettség azonban legalább két évig tart. Ezen díjért jogában áll az előfizetőnek egy másik előfizetővel a nap és éj bármely órájában beszélni. Az előfizetőnek jogában áll nyári állomást is bérelni, mely

május 1-én kapcsolatik be s október hó végével leszereltetik. A nyári állomásért az évdíjnak csak e hat óra eső része fizetendő. Azok, kik rendes éves állomást nem bérelnek, nyilvános távbeszélő állomások útján, melyek a nagyváradi pályaudvari, nagyváradi városi, nagyváradi-újvárosi és nagyváradi-váraljai postahivataloknál, valamint Sas- és Zöldfa-szállodában és Kiss Dávid üzletében vannak berendezve, szintén folytathatnak beszélgetést, egy ilyen 5 percig tartó beszélgetés díja 10 kr. Az előfizetői kötelezettség rendszeresen egy évig tart, (kivéve a belkerületi állomást, amelynél a kötelezettség két évig tart). — Ezen idő elteltével az előfizetőnek jogában áll 3 havi előzetes írásbeli felmondás után az előfizető sorából bármikor kilépni. Az előfizetési díjakat havonként a hivatal nyugtájára rendszerint a levélhordók szedik be. Az előfizetőnek jogában áll állomását az igazgatóság engedélyével másra is átruházni; valamint állomását egyik épületből a másikba áthelyeztetni, mely utóbbi esetben a távbeszélő központnál 7 korona átalány összeg fizetendő be. A kezelés könnyítése, valamint a kapcsolások gyorsasága érdekében figyelmeztettük a közönséget, hogy a kapcsolást mindég az előfizető számának megnevezésével kérje. A központot csengetéssel kell felhívni. Beszélgetés közben nem szabad csengetni. A beszélgetés befejezését csengetéssel kell jelezni. *Ez igen fontos.* A mozgatható horgon, a beszélgetés idejét kivéve az egyik hallgató készlet mindég rajta lógjon. Egyebekben pedig az annak idején minden egyes előfizetőnek kézbesített »Tudnivalók« című füzet ad bővebb felvilágosítást. Nagyváradi, 1899. december 23-án: *Schöpplin* Ágoston kir. tanácsos posta táv. igazgató.

* **Szomorú karácsony.** A karácsonyi ünnepek alatt haláleset volt, temettek, azután ismét haláleset volt és ismét temettek a Fazekas családban, a hol már csak az apátlan anyátlan gyermekek maradtak. A szerencsétlen véget ért családapát, dr. *Fazekas* Imre ügyvédet vasárnap d. u. temették el fő-utczai lakásáról s míg a végtisztességnél impozáns tömegben jelentek meg az elhunyt barátai, ismerősei s az ügyvédi kar, az alatt a halállal vívódott bent az anya s midőn férje koporsójára az utolsó göröngyöt dobták, lelke akkor vált meg földi porhüvelyétől. A leszedett gyászdrapériát ismét fölsegeztek s a bevont gyászlobogót ismét kitérítették a gyásházra s a harmadik nap ismét gyászszolozsma zengett az udvaron. F. hó 26-án d. u. 3 órakor volt az özv. dr. *Fazekas* Imréné temetése, melyen szintén impozáns gyászoló közönség vett részt. A koszoru kocsit a következő feliratu díszes koszoruk borították: Felejthetetlen anyjuknak — Szerető gyermekei. Felejthetetlen leányuknak — Szerető szülei. Utolsó üdvözlétül gyámfiad — *Bartha* József és Sándor. Igaz részvéttel — *Rudi* bácsi és *Tini* néni. Öszinte részvéttel — özv. *Bartos* Gáborné. Részvéte jeléül — *Német* Sándor és neje. Szeretete jeléül — dr. *Buna* János és neje. A temetési szertartást *Dencs* János tb. kanonok v.-olaszi plébános végezte segédlettel. A nagy gyászoló közönség meghatottan kísérte ki a második halottat is a temetőbe. — A díszes temetést *Weiszlovits* Adolf és fia végezte nagy gondal.

* **Öreg honvédeink sorsa.** Most érkezett le a központból a múlt hóban megtartott orsz. honvédegyűlés hivatalos jegyzőkönyve a biharmegyei és nagyváradi honvédegyület elnökségéhez. Már közöltük annak idején azokat a fontosabb határozatokat, melyeket szabadságunk hőseinek ezen érdemes gyűlekezete az öreg bajtársak anyagi helyzete érdekében hozott. A beküldött jegyzőkönyvben még foglaltatik néhány olyan határozat, mely örvendetesnek mondható derek veteránaink egyéni sorsa szempontjából. Ilyen pl. az, hogy az altisztek nyugdíjilletéke örmestertől lefele havonta 2 frttal emeltetett. Ezentul a honvédtisztek özvegyei, ha 67-ig mentek férjhez, állandó évi segélyben részesülnek. Hogy azonban ezek a határozatok megva-

lósuljanak, az a miniszterelnökség bőkezűségétől függ. Ellenben tény, hogy az orsz. menház új-építéséhez hozzáfogtak s tavasszal már 150 munkaképtelen öreg honvédet fognak ott ellátásban részesíteni. A legutóbbi évben elhalt kiválóbb öreg honvédek névsora a következő: *Perczel* Mór tábornok, *Bydeskuthy* Ernő ezredes, *Jekelfalussy* Lajos, gr. *Bethlen* József, br. *Lipthai* Béla, gr. *Bethlen* Miklós író, *Dercsényi* László, *Farkas* Balázs, *Simai* Lukács, *Bartsch* Sándor, *Bogdanovich* Virgil, *Lorel* József, *Schmidt* Nándor, *Gyalokay* Lajos, *Skublics* Isván, *Rotter* József, *Wiszt* József századosok; *Bécsi* Gedeon, *Léhoczky* József r. kath. plébános, *Rényi* Rezső, dr. *Batizfalvy* István, *Gyöngyössy* Lajos, *Szász* Gusztáv, *Vecsei* István, *Halassy* Béla, *Halassy* Gyula, *Sütő* Gábor, *Kabos* Lajos, *Szabó* József, *Pongrácz* Kornél, *Hock* József, *Veszter* Árpád, *Rakovszky* Ferencz főhadnagyok; *Ters-tyánszky* Lajos, *Sikovszky* Dániel, *Molnár* Zsigmond, (a Bem-szobor előharcosa), *Zámory* István, *Schmidt* Kálmán prem. kanonok *Jászón*, *Nehorbeczky* György, *Hunyady* László, *Lipthai* Andor, *Horváth* József hadnagyok; *Urányi* Imre képviselő, *Lócz* József örmesterek, *Vörös* László tizedes, *Comáromy* László előbb nemzetőri hadnagy, a ki később mint honvéd rang nélkül küzdte végig a forradalmat.

* **Budapesti gabonatözsde és a tizparancsolat.** A P. H. börzei tudósítója szellemes cikket akart írni karácsonyra. Börze és szellemesség ugyan, mintha nem volna ikertestvér, de azért az író ur megpróbálta szellemével haussera spekulálni.

A cikk öszövétségi alapon van írva, ami tekintettel a lap szellemére egészen stilszerű, de hogy az öszövétség kigunyolásával van elkövetve, az már természetellenes a laptól.

A *Generis*, *Jákob* álma, *Ábrahám* áldozata, az ígért földje és a tizparancsolat van kifigurázva a cikkben.

Ugyátszik a kriszkindli nem hogy hozott volna valamit a cikkíró urnak, hanem elvitt tőle valami — lényeges dolgot.

Különbben a cikk tendenciája is az, hogy aki hausséra spekulál, azt megüti a baisse.

Reméjük, hogy az ügyészség honorálni fogja cikkíró ur szellemességét, hisz volt már ilyesmire eset.

* **Adórajstromok közszemlén.** A Nagyváradi város területére 1898-ik évben ideiglenes házadó-mentességet nyert épületekre nézve a mentesség kezdetétől 1898. év végéig terjedő időszakra elkészített s a kir. pénzügyigazgatóság jóváhagyásával ellátott házbér és házosztályadó, pótkivetési, valamint ezek után járó ált. jöv. pótdó pótkivetési lajstromok folyó évi decz. hó 28-tól 1900. évi január hó 4. napjain át *nyolcz napi közszemlére* a városi adóhivatal 10. számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek a terükre pótlólag előírt házbér- és házosztályadó, valamint ált. jöv. pótdó összegét ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat a lajstromok közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt írásban a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. Nagyváradi, 1899. december hó 26. *Városi adóhivatal.*

* **A Hunyady malom üzembem.** Már évek óta áll Nagyváradi egyik nagy ipartelepe, a Hunyady malom. Mint értesülünk a tulajdonos részvénytársaság közelebb ezen malomtelepét is üzembe hozza. Ez sok tekintetben jótékony hatással lesz a város szociális viszonyaira, mert sok munkásnak ad kenyeret.

* **Mennyit sikkasztott Krivány.** Arad vármegye árvaszékének volt pénztárosa, *Krivány* János, tudvalevőleg esztendőkönt át fosztogatta a gyámi pénztárt, de csak most állapították meg pontosan, hogy mennyit sikkasztott az árvák pénzéből. Ezzel a fáradságos munkával a belügyminiszter *Tászlér* József számtisztet bízta meg, a ki lelkiismeretesen átvizsgálta az árvaszék könyveit s külön-külön kimutatást készített minden esztendőről. A vizsgálat visszanyulik 1886 december 21-dikéig, a mikor *Krivány* elfoglalta a gyámpénztári hivatal. *Krivány* ugyan a vizsgálóbíró előtt megvallotta, hogy már ellenőr korában is sikkasztott, de a belügyminiszter nem vélte szükségesnek a vizsgálatot erre az időre is kiterjeszteni. *Krivány*

sóvárságát jellemzi, hogy alig volt néhány hete új hivatalában, a mikor már hozzányult a pénztárhoz és elsikkasztotta *Bleu Irma* pécskai árváinak 1900 forintját. Ebben az esztendőben fölvitte 9300 forintig, a következő évben 16.500 forrig, 1889-ben csak 5300 forinttal lopta meg a pénztárt, azonban 1890-ben már 21.200 forintot sikkasztott; a következő évben pedig 23.000 forintot, a melyhez 1892-ben 19.000 forint jutott, 1893-ban ismét 34.000 forint. A következő években elfogta a félelem, eleinte még sikkasztgatott néhány ezer forintot, de ismét vissza váltogatta az értékpapirokat. Így vissza-össze 270 forintot sikkasztott készpénzben, szökése előtt azonban még elemelte az Almaykötvényeket. A háromtagu miniszteri bizottság a részletes adatok alapján megállapította, hogy *Krivány összesen 395.600 forintot sikkasztott.* A vármegyének azonban ennél többet kell megterítenie, mert ehhez az összeghez még hozzájárul az elsikkasztott pénz kamata is.

* **A Circusban a péntek és szombati előadások előkészülete miatt ma, csütörtökön nem lesz előadás.** Holnap pénteken a nagyszerű *Boleró* spanyoltáncz adatik elő az egész művész csoport közreműködésével, eredeti spanyol öltözékben és szerszámokkal. Ezen táncz eddig csakis a *Renz*-féle circusbán lett nagy sikerrel előadva.

* **A »Polgári takaréks és segélyszövetkezet«** 2-ik évtársulatának holnap, pénteken leend utolsó befizetési napja. Ezzel a 2-ik évtársulat befejeződik s a zárszámadások jóváhagyása után felszámol. A megszűnő ciklus helyébe a szövetkezet új évtársulatot nyit, mely iránt oly rendkívüli érdeklődés nyilvánul, hogy daczára annak, miként ezen új évtársulati csoport első befizetési napja csak január 3-án kezdődik, az eddig jelentkezett több mint 600 tagnak mintegy 18000 üzletrészre szóló könyvecskéje állított ki s így már most konstatalható, hogy a »Polgári takaréks és segélyszövetkezet« ugy a tagok, mint az üzletrészek számában ismét jelentékeny gyarapodást fog felmutatni. Üzletrészjegyzések és könyvek kiállítás naponta d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig a szövetkezet helyiségében (*Kossuth* Lajos-utca 4. sz. alatt) eszközölhetők.

* **8. szám 33334. szám ellen bizonyít,** mondja a közmondás. S ők tényleg ékesen szólóan fenntartják a beszédet. Így hangzik a különös számarány nyilatkozata e közlemény élén a következőképen. A budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára rendezett Nagy Jótékonsági Sorsjáték hat huzása folyamán teteme; mennyiségű értékes melléknyereményeken kívül egy 100.000 koronás főnyeremény, továbbá öt egyenként 20.000 korona értékű főnyeremény jut kisorsolásra. De miután a kiváló előnyös játékterv értelmében minden egyes sorsjegy az összes huzásokban (utánfizetés nélkül) játszik, ugy a legnagyobb lehetséges nyeremény 200.000 koronát kitevő csinos vagyont mutat fel. Egy sorsjegy ára csak egy korona, így tehát azé is, melylyel az összes főnyereményeket meg lehet ütni. E szerint egy-egy huzásra az óriás összeg, jól megolvasott nyolcz krajczár koczkáztatik s megvásárolja az ember egyuttal a reményt, 33334 koronát nyerni. Egy valóságos és szép számpéldány. Sorsjegyek — ezalatt a szerencse sorsjegy is, mely e tekintetben számadás alapját képezi, minden sorsjegyelárusító üzletben kaphatók. A ki szerencsegyermak, az váhárol belőlük. Mi azt hisszük, meglehet kísérteni.

IRODALOM.

Az Országos Pázmány-egyesület pályázata. Az Orsz. Pázmány-egyesület pályázatot hirdet olyan elbeszélésre, mely körülbelül egy lapközlemény terjedelmű, tehát fél, legföllebb 1 iv legyen.

A pályázat föltételei következők:

1. A pályadíj 100, azaz száz frank aranyban, melyet a bírálóbizottság által kijelölt legjobb mű osztatlanul kap.

2. A pályázó munka idegen kézzel írva és lezárt jelligés levél kíséretében az Orsz. Pázmány-egyesülethez (Budapest, VIII. József-utca 49.) 1900. január 15-ig küldendő be. Vidékről érkezett küldeményeket legkésőbb jan. 15-iki postabélyeggel fogad el a bizottság.

3. Pályázhat minden kath. író, ha nem is tagja az Orsz. Pázmány-egyesületnek.

4. A pályázat eredménye a februári közgyűlés alkalmával fog kihirdettetni.

5. A pályanyertes munkát a »Magyar Szemle« szépirodalmi hetilapnak kell közlésre átengedni, mely azonban külön tiszteletdíjban részesíti.

6. A pályabírákat az Orsz. Pázmány-egyesület választmánya küldi ki.

7. Az Orsz. Pázmány-egyesület tisztségviselői ki vannak zárva a pályázattól.

Budapest, 1899. dec. 19.

Az Orsz. Pázmány-egyesület elnöksége.

Igazságszolgáltatás.

Kispesti csendélet. *Seper* Kajetánnak a Kispest-szent-lőrinczi lapok felelős szerkesztőjének ügyével foglalkozott ma a büntető járásbírósnál *Baummann* albiró. Ez év június 23-án *Seper* egyik barátjával együtt ivott a Meske-féle vendéglőben kint az üllői-ut végén. Egyszer csak belépett oda *Seper* legnagyobb ellensége *Acs* László volt kispesti községi bíró. Alig tett néhány lépést a szobában, midőn *Seper* félhangosan megjegyezte rá:

No piszok fráter hogy vagy?

Acs László erre ólmos botját felemelve megfenyegette *Seper*t, hogy a fejét zuzza össze, ha neki békét nem hagy.

Pár perc múlva az ellenfelek újból össetalálkoztak a viczinális vasutnál. *Acs* már bent ült a kupében, midőn *Seper* öt megpillantva kiabáló hangon leszárdta:

Tolvaj! Gazember kispesti bíró, te bicskei orgazda! Te sikkasztó vagy, mert megszöktél Vaárlól 480 frt elsikkasztása után mint csaposlegény.

Csakis a jelen voltak tudták megakadályozni, hogy verekedéssé nem fajult ezen kifejezések után köztük az ügy.

Acs bíró ráalmazás és becsületsértés vétsége miatt jelentette fel *Seper*t s ez ügyben ma volt a tárgyalás, de ítélethozatalra azonban még sem került a dolog, mert *Seper* ellen a pestvidéki büntető törvényszéknél hasonczimen több büntető ügy van folyamatban, — mire *Baummann* bíró a többivel leendő egyesítés végett a pestvidéki törvényszékhez teszi át.

TAVIRATOK.

A kiutalás megtörtént.

Bécs, decz. 27. (Saj. tud. táv.) Az osztrák államadósságot ellenőrző bizottság a kormány kívánságára ma ismét ülést tartott, melyen két szó ellen 3 szóval elhatározta, hogy az 59 millió valuta aranyat kiadja a kormánynak.

A kvótadöntés.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. távirata.) A kvóta tudvalevőleg épenugy, mint a két előző esztendőben, a jövő évre is királyi döntés útján fog megállapíttatni. De míg az előző esztendőben a döntés a statuskvó alapján történt, az idén már kétségkívül ama felemelt kulcs alapján fog történni, melyben a két kvótabizottság legutóbbi budapesti együttes tanácskozása alatt megegyezett. A királyi döntés a két bizottság megállapodásán kívül még a két kormány együttes és egyetértő előterjesztésére is fog támaszkodni. Hogy ez a döntés egy évre

csak egy félévre történik-e, az iránt még nincs végső megállapodás, de valószínű, hogy a magyar kormány engedni fog az osztrák kormány kérésének is, egy évre való döntést fog proponálni. Az osztrák kormány ugyanis azt óhajtja, hogy a 14-ik paragrafus alapján való kormányzást és a parlamenti békét czélzó tárgyalásokat ne zavarja az a körülmény, hogy az elnapolt parlamentet a kvótatárgyalások miatt rövid időn belül ismét össze kelljen hívni.

A királyi döntés Magyarország terhére az 1872-iki törvény által megállapított 2 százalékos preczipuumot megállapító törvényt meg nem változtathatja.

A királyi döntés tehát a közös költségeknek a 2 százalékos levonása után fennmaradó részére állapítja meg a két állam hozzájárulási arányát oly módon, hogy Magyarország egész hozzájárulása 34.4 százaléka legyen. Ez a kulcs: 33.04 százalékos Magyarország terhére és 66.96 százalékos Ausztria terhére.

A királyi döntést természetesen be fogják mutatni a képviselőháznak is tudomásvétel végett. A függetlenségi párt ez alkalommal éles vitát fog provokálni és meg fogja támadni a kormányt, minthogy e döntés az 5 javaslat alapján történt. Hir szerint a párt vezető férfiai azzal foglalkoznak, hogy a *kormány vád alá helyezését* fogják indítványozni.

A hármasszövetség ellen.

Bécs, decz. 27. (Saját tud. távirata.)

A magyar delegáció délutáni ülésén *Kállay* közös pénzügyminiszter előterjesztette a május 1-ig terjedő indemnitási javaslatot, amelyet 4—5-ig letárgyaltak a négyes albizottságban is és 5 órakor az összes ülésben tárgyalták.

Ugron Gábor hosszas beszédben ellenzi az indemnitást, mert a hármasszövetségből semmi hasznunk nincsen s minden hasznot Németország visz el. A német császár beszél a szövetség nevében, ő az Agamemnonja a szövetségnek, melynek Ausztria és Magyarország tartozékai csak. Míg a hármasszövetség minket mindenben szabályoz, addig Németország új hármasszövetség alakításán fáradozik és Angliával meg Észak-Amerikával enyeleg. Rámutat az Ausztriában levő német áramlatra, melynek hatása alatt meg a magyarban ébred föl a százados rokonszenv a francziák iránt.

Elhunyt honleány.

Kolozsvár, decz. 27. (Saját tud. táv.)

Özv. *Mohay* Károlyné sz. Antal Mária dugzag-urhölgy, karácsony első napján elhunyt s 100.000 frtot érő mezőkolyáni birtokát az *Emkéré* hagyta. Az elhunyt leánya volt *Antal* Imre 1849-iki o. gy. képviselőnek s apjának hazafiságát örökölte. 64 éves korában hunyt el.

A szentesi választás.

Szentes, decz. 27. (Saj. tud. táv.)

Sima Ferencz ma visszalépett a jelöltségtől és hir szerint dr. *Molnár* Jenő budapesti ügyvédet ajánlotta maga helyett. *Pázmándy* Dénest, az *Ugron* párt hivatalos jelöltjét szintén jelölni fogják.

Szerum az iszákosság ellen.

Páris, decz. 27. Az orvosi akadémiában *Sapelljer* és *Thibeaud* orvosok egy új szerumot mutattak be az alkoholizmus ellen. A szerumot alkoholizált lovakból vették s tulajdonsága az, hogy undort gerjeszt minden szesz ital ellen.

Elhunyt tábornok.

Grác, decz. 27. *Ramberg* Ármin br. lovassági tábornok tegnap este 79 éves korában elhunyt. A magyar szabadságharcban el-

lenünk küzdött. Vitéz katona volt s később a magyarság érdekében fejtett ki üdvös tevékenységet.

A megyei sikkasztás ellen.

Budapest, decz. 27. (Salát tud. távirata.)

Fogaraszról távirják, hogy Fogarasmegye ma rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elhatározta, hogy tekintettel a gyakori sikkasztásokra, a belügyminiszterhez feliratot intéz a pénztári rovincsolás eddigi módjának megváltoztatása, ill. szigorítása iránt.

Leégett templom.

San Remó, decz. 27. Az Angol kereszteszt. János templom, melyben gyázmisét akartak mondani a délafrikai elesett harczosokért, — az éjjel porrá égett. A tűzoltóság és katonaság vállvetve iparkodtak megmenteni a templomot, de nem voltak képesek. A kár 20000 franc.

A pestis.

Lisszabon, decz. 26. Egy Oportóból ideérkezett katona az itteni kaszárnyában bubo-pestisben megbetegedett. A beteget és az egész századot, a melyhez tartozik, kórházba vitték. (M. Táv. I.)

Transzvál.

Washington, decz. 26. A külügyminiszterium semmit sem tud olyan féni-mozgalomról, melynek Kanadába való betörés volna a czélja. Azt hiszik, hogy ezt a hirt csak azért bocsatották szárnyra, hogy Kanadát megfélemlítsék és arra készítsék, hogy csapatait otthon tartsa.

Modder-River, decz. 26. Az ágyuzás, a melyet időnkint megszakítottak, ma mind a két részen egyre tart. A búrok lövései nem érnek elég messzire.

London, decz. 27. Viktória királyné tegnapra westminsteri St. Georgs-Hallba nagy karácsonyi ünnepre és lakomára hívta meg a Dél-afrikában szolgáló gárda özvegyeit és családjait. Az ünnepségen jelen volt a királyné és az egész udvar. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Kamara-ülés. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a folyó évi december hó 28-ik napján, azaz csütörtökön d. u. 2 és fél órakor saját helyiségében teljes ülést tart.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Bécs, december 27.

Érték. Javult.

Osztr. hitel	— — — — —	875.50
Magyar hitel	— — — — —	853.50
Allamvasut	— — — — —	819.25

Hivatalos árfolyamok

■ budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. december 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	115.90
Magyar koronajárdék	— — — — —	94.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	— — — — —	120.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	118.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	93.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.50
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	93.25
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	— — — — —	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	137.25
Osztrák járadék papirban	— — — — —	98.40
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	98.20
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	115.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	98.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	136.—
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	920.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	375.50
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	375.50
Párisi vista	— — — — —	819.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	121.40
Németbirodalmi márka	— — — — —	9.63
London vista	— — — — —	47.95
0 márkás arany	— — — — —	11.84

A számközlésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A lovarda fütve van.

Hüttemann-Circus

Nagyvárad, nagypiacz-téren állandóan,
Ma csütörtökön a Cirbus előkésületek
miatt zárva marad.

Pénteken decz. hó 29-én I-ső Nagy Highlife
előadás *kalonazenével*

A műsorból különösen kiemelendő »*Boleró*»
Spanyol táncz eredeti Kosztümökken és szer-
számokkal.

Ezen szám csakis a *Renz* circus.
Holnapután *szombaton* decz. 30-án este 1/2 8
órákor

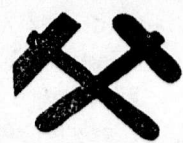
nagy disz előadás.

Tisztelettel:

Hüttemann Gusztáv,
igazgató, nyugalm. cs. és kir. udvar
főlovászmester.

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidlinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks** mert a súlyo-
sabb és ezáltal drágább melle coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként**
14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a **coaks** vásárlásánál, ameny-
nyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért**
nem számítunk.

Nagyvárad 1899 december hó

Nagyvárad légszeszgyár
Az igazgatóság.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porcellán kereskedésében Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

Az üzlet nagyobb átépítése miatt

m' en szállított án árusittatnak

maiolika és *porcellán* diszmitárak, *étkező, teás, kávé, mosdó* és többféle *üvegekészletek* és *üvegarak, lámpák, tükrök, képek, képke-
retek, rendkívüli olcsó és alkalmas*

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak

nagy választékban kaphatók, míg a végkiárusítandó tárgyakból a készlet tart.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János.

Hirdetések

jutányos árban felvételnek
lapunk kiadó hivatalában.

Utolsó előtti hét!!

100.000 korona érték

5 egyenként 20.000 korona érték

20% levonásával készpénzben éktségkivül a legrészebb és legrészebb

Ujévi ajándék:

mely a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára rendezet

Nagy jótékonyági sorsjátékának

egyetlen sorsjeggyel nyerhető **csak 1 koronáért.**

Minden egyes sorsjegy mind a **6** huzáson utánfizetés nélkül játszik.

s így egy sorsjeggyel mind a **6** fonyeremény megnyerhető

200.000 korona összértékben

Első huzás visszavonhatatlanul már **1900 január 4-én.**

Sorsjegyeket ajánl:

Nagy Jótékonyági Sorsjáték Kezelősége.